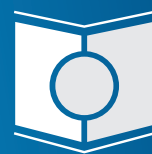

הדף היומי בהלכה

נדונים מרכזיים הנלמדים החודש במסגרת הדף היומי בהלכה

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון מס' 29 חודש אדר א' תשע"ו

החומר הנלמד בחודש אדר א': סימן צ' סעיף ח' - תחילת סימן קד'.

החודש הזה לכם...

הדפדוף הקבוע לטבלת ההפסקות... שהסתיימו!

אני ממש מופתע... כל כך הרבה שנים אני מסתפק בזה, שוב ושוב, והנה אני רואה שזה כל כך פשוט וברור!

ככה הוא הסביר לי את הרגע בו הוא החליט שהוא מצטרף לרבות לומדי הדף היומי בהלכה בספר המשנה ברורה דבר יום ביומו.

שנים אני מסתפק בהלכה שנוגעת הרבה פעמים, שאדם צריך להוריד התפילין באמצע התפילה, מפני שצריך לנקבו וכדו', או כשלא היו לו תפילין ורוצה להניחם לפני קריאת שמע, מה הוא עושה? כשהוא מניחם מברך או לא מברך באמצע ברכות קריאת שמע? וככה הספק חזר על עצמו כל פעם, והדפדוף הקבוע לשלחי הסיפור לחפש את טבלת ההפסקות והברכות באמצע התפילה, וגם זה כבר לא נעים בגיל שלי כל פעם לחפש בטבלה היא שבסוף הסיפור....

ואז הציע לי חברי להתחיל ללמוד אותו, משנה ברורה, לפי סדר הדף היומי בהלכה, בדיוק כשאנחנו בהלכות קריאת שמע, והנה הסימן הראשון שלמדנו הוא סימן ס"ו, ושם מתבארים הלכות אלו של הפסקות באמצע קריאת שמע וברכותיה, ובסעיף ב' מבואר המקרה אותו אני כבר סוחב בספקות כל כך הרבה שנים אם שכח להניח ציצית ותפילין יכול להפסיק בין הפרקים ולהניחם ויברך עליהם! ואף הרמ"א פסק כן לענין תפילין ולא לענין ציצית. ומיד למדנו את דברי המ"ב שמבאר טעם הדבר כיון שתפילין חובת הגוף והקורא קר"ש בלט תפילין כמעיד עדות שקר בעצמו, ולכן לא נחשב הפסק יוש להניח התפילין ולברך!!!

כזה פשוט! כזה ברור! דברים מפורשים! זהו אין ספקות אין התלבטויות! אין דפדופים לטבלת הברכות!

או אז הבנתי סיים יידי: כי לימוד המשנה ברורה דבר יום ביומו, אינו מעלה ותוספת, אלא חיוב גמור לכל הרוצה לחיות כיהודי על פי התורה, להרגיש מרומם בידיעת ההלכה, המקרה שקרה איתי נותן לי הרגשה מרוממת כיצד בלימוד של זמן מועט כל יום, הכל משתנה! כל ההסתכלות! כל ההנהגה!

הבטחתי להעביר את המסר לחינוך עוד יהודים בחיוב פשוט וברור זה של לימוד הלכה במשנה ברורה כל יום!

מה השייכות בין 'ענוה' לקביעת מקום בתפילה?

עם בריותיו, ובמקביל הרי גם עבודת הקרבן מהותה 'ענוה'! להקריב לפני המלך, להתנודות לפניו, להודות על טובותיו. וכל זה נלמד מאברהם אבינו שקבע מקום לתפילתו, ומשום שידע מעלת התפילה שבאה מתוך 'ענוה' וזה אברהם אבינו שעליו נאמר 'הי עניו, הי חסיד'. מעתה מעלת קביעת מקום לתפילה, מהותה 'ענוה' כקרבן שמהותו ענוה, ונלמד מאברהם אבינו שהיה 'עניו' וקבע מקום לתפילתו, וממנו נלמד כל יסוד עבודת התפילה וקביעות מקומה.

אולי בזה יש להבין מה שכתב הכף החיים בשם אביו (סופר, ס"ק כה) שענין קביעות מקום לתפילה הוא רק בתפילת שמונה עשרה, וכתב שכך משמע בירושלמי [אכן, ראה במשנ"ב דרשו סימן צ' הערה 76 שהביאו שברבנו יונה ובטור משמע שמעלה זו היא גם בשאר חלקי התפילה].

וורט נפלא על השייכות של מידת הענוה לקביעת מקום לתפילה, מובא בשם הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל רבה של ירושלים: עובדות החיים מוכיחות שמי שלא ניחן במידת 'הענוה', אי אפשר בשום אופן שיקבע מקום לתפילתו, כי היום יקניטנו הגבאי וילך לבית כנסת אחר, ולא יארכו הימים וגם שם יקניט לו הגבאי או איש אחר וילך שוב לבית כנסת אחר, כמו שאנו רואים מעשים שבכל יום, שאנשים שאין להם מידת הענוה, מחמת איזו קפיידא, עוזבים את בית הכנסת הקבוע שלהם, והולכים להתפלל במקום אחר [תולדות זאב בהשמטות למסכת ברכות ו, ב].

הקובע מקום לתפילתו... עליו אומרים הי עניו...

התקשו רבים על מאמר חז"ל בגמרא בברכות (ו, ב) "כל הקובע מקום לתפילתו אלוקי אברהם בעזרו, וכשמת אומרים עליו: הי עניו, הי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו". במה גדולה כ"כ מעלת הקובע מקום לתפילתו? מדוע התיחדה היא לתלמידי אברהם אבינו? ומה שייכות יש למידת הענוה למעלה זו של קובע מקום לתפילתו?

אכן בדברי השו"ע בהלכות תפילה (סימן צ' סעיף יט) כתב שיקבע האדם מקום לתפילתו, וכתב המשנ"ב (שם ס"ק נט) שהטעם הוא שכן מצינו באברהם אבינו שקבע מקום לתפילתו כדכתיב "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם לפני ה'". ותמוה הוא שבהמשך הלכות תפילה (סימן צח סעיף ד) כתב השו"ע טעם אחר לקביעת מקום לתפילה, שתפילה במקום קרבן, ולכן צריך שהתפילה תהיה בעמידה כמו קרבן ובמקום קבוע כמו קרבן, ובביאור סתירת הדברים כתב בב"ח (סימן צח ד"ה ומ"ש עומד) שאת עיקר הטעם לעמידה וקביעות מקום לתפילה נלמד מאברהם אבינו, אלא שצריך האדם לכוין בתפילתו שבכל הלכותיה תהיה כמו קרבן, כדי שתעלה התפילה למקום שהקרבן עולה, ולכן גם צריך קביעות כקרבן.

ויש להוסיף בטעם הדבר, שהרי כל המהות של תפילה היא 'עומד לפני המלך' והיינו שיא הענוה לעמוד לפני מלך מלכי המלכים! וכמו שכותב השו"ע (סימן צח סעיף ה) שהכונה שנצרכת בעת התפילה 'שיאמר בלבו מי אני דל ונבזה בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הקב"ה אם לא מרוב חסדיו שהוא מתנהג

ניתן להאזין לשיעורי הדף היומי בהלכה שנמסרים על ידי הגאון רבי ישראל גנס שליט"א והרה"ג רבי אריה זילברשטיין שליט"א מדי יום על פי 'הדף היומי בהלכה' בקול הלשון וכן בטלפון 077-26 1337 שלוחה 3

החודש מתחילים רבבות אלפי ישראל בלימוד הלכות תפילה, הצטרף כבר היום!
הצטרף כבר עכשיו לעשרות אלפי הלומדים דף היומי בהלכה בכל יום התקשרו עכשיו: 02-5609000

משנ"ב הדף היומי בהלכה: סימן צ' סעיף ח' - תחילת סימן קד'.
מוסר הדף היומי בהלכה, מוסר: שמויה"ל ח"א שער התורה פ"ב רבי יוחנן - פ"ה 'באמת'.
הדף היומי בבלי - קנין תורה: גיטין סג ע"א - קידושין ג ע"ב.
קנין משניות: כלים פ"ג משנה ז' - פ"ט משנה ד'.

הסוגיא המרכזית

נידונים מרכזיים הנלמדים
ב'דף היומי בהלכה' החדש*

האם יש דין 'אין מעבירין על המצוות' בשני בתי כנסת? מה ההיתר שלא להתפלל בבית הכנסת הגדול בעיר משום מעלת 'ברוב עם'? העוסק בתורה בבית כנסת בשעה שמתפללים, האם צריך לענות לקדישים ולקדושות? מה נלמד ממסעות אברהם אבינו לענין מעלת קביעת מקום לתפילה? אָבְּל הצריך להתפלל כשליח ציבור, האם יכול לשנות ממקום קביעותו לתפילה? הנצרך לנקביו, האם מותר לשמוע דברי תורה, או להוציא חברו בברכה, או לומר 'מודה אני'? במה נחלקו הגר"ח מבריסק והחזו"א בגדר הכונה לפני התפילה? על איזה סגולה כתב 'הנפש החיים' שהיא סגולה נפלאה בדוקה ומנוסה?

שמתפלל בו רק ב' פעמים בשנה יקבע מקום לתפילתו. וגם אם בכל אחת מ'ג' התפילות קובע עצמו בבית כנסת אחר, או שמתפלל בבית כנסת אחד בשבת ובבית כנסת אחר בימות החול, דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ה דבר הלכה אות ב, שכן נהג בעצמו) שנחשב קובע מקום לתפילתו.

אָבְּל הצריך להתפלל כשליח ציבור, האם יכול לשנות ממקום קביעותו לתפילה?

ואָבְּל שצריך להיות ש"ץ ואין באפשרותו להתפלל כש"ץ בבית הכנסת הקבוע שלו, האם יוכל לשנות מקומו הקבוע לתפילה בעבור זה?

הגר"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"ב סי' ט) כתב, שמשום כיבוד אב ואם יכול לשנות מקום תפילתו, שאין לך צורך גדול מזה.

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה תלמידים פ"ח סי' כ"ד) והגר"י קמינצקי (אמת ליעקב י"ד סי' טו מפי השמועה) ע"ד ששני המקורות הם בערבון מוגבל היינו ההליכות שלמה מכתבי תלמידים והאמת ליעקב הוא מפי השמועה שם בהערה שאינו צריך לשנות את מקומו, ורק ביארצייט ישתדל להתפלל כש"ץ במקום אחר. וכן הורה הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח עמ' ש), שכיון שכל מצוה שהבן עושה יש בזה עילוי נשמה, גם בזה שקובע מקום לתפילתו גורם בכך עילוי נשמה. מעניין ההליכות שלמה והחוט שני נקטו הלשון 'אין צריך' ואילו באמת ליעקב הלשון 'אין לו לשנות' ושם גם כתבו שמעלת קביעות המקום היא יותר גדולה ממעלת הקדיש כל י"ב חודש ואין לו לשנות מקומו כי העיקר שהתפילה תתקבל [וזה יותר ודאי אם קובע מקום כך הבנתי מדבריו שם], אבל כאמור הכל מפי השמועה שם.

הנצרך לנקביו, האם מותר לשמוע דברי תורה, או להוציא חברו בברכה, או לומר 'מודה אני'?

הנצרך לנקביו, כתב הרמ"א (סימן צב ס"ק א) שאסור בדברי תורה כל זמן שגופו משוקף מן הנקבים. וכתב המשנ"ב (שם ס"ק ב) שכל שכן שכן בקריאת שמע ושאר ברכות, שאין לקרות כשצריך לנקביו.

ויש לדון בכמה אופנים האם גם יש בהם איסור זה?

לענין שמיעת דברי תורה כשנצרך לנקביו, כתב המקור חיים (סי' ד"ה הגיה) שמתורת.

ואם באותו זמן הוציאו חברו בתפילתו, הסתפק בזה בביה"ל לקמן (סי' קד ס"ד ד"ה ויהא) אם יצא ידי חובתו מדין 'שומע כעונה'.

ולענין שאר הברכות, ציין הביה"ל למשנ"ב כאן, שמבואר שבדיעבד אם בירך בעצמו יצא, ואם כן כל שכן שיצא כששמע מאחר.

ולברך על בריקים ורעמים כשצריך לנקביו באופן שאין בו משום 'בל תשקצו', כתב לקמן (סי' רכז ס"ק) שיש אומרים שיברך

תפילה בבית המדרש הקבוע לרבים ללימוד תורה כתב בס"ק נה שקדושתו חמורה יותר מבית הכנסת, ומוטב להתפלל בו בעשרה מאשר בבית הכנסת ברוב עם, ואפילו למי שאינו לומד בבית המדרש כלל, וראה עוד שם במשנ"ב ומה שהובא שם בביאורים ומוספים]

העוסק בתורה בבית כנסת בשעה שמתפללים, האם צריך לענות לקדישים ולקדושות?

כתב הרמ"א (סימן צ ס"ק יח) שאין לאדם לעסוק בתורה בבית כנסת בשעה שהציבור מתפללן סליחות ותחינות, שלא ילמדו ממנו להתבטל מתפילה בבית הכנסת.

והביא המשנ"ב (שם ס"ק נח) בשם המאמר מרדכי, שאם הוא כבר התפלל, ואינו עומד שם אלא לענות הקדישים והקדושות, עוסק בתורה ואינו חושש, וסיים שכן מוכח מדברי הרמ"א שהאיסור הוא רק שפורש מן הציבור.

אכן היושב ב'בית מדרש' ועוסק וטרוד בלימודו, ושומע ברכה וכדו' מציבור [המתפללים בחדר סמוך וכדו'], נוטה דעת הא"א (בוטשאטש, סי' רטו ס"ב) להקל שאינו חייב לענות, אך נשאר בצ"ע, והפתחי תשובה (סי' קכד ס"ה) הביא משו"ת דברי דוד שכשעוסק בתורה אין צריך לענות אמן, אך הפתחי תשובה חולק עליו וסובר שחייב לענות.

ודעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ט סי' י"ז) שפטור מעניית אמן וכן 'אמן יהא שמיה רבא' [ומימי עדיף לכתחלה להמנע מלבוא לידי כך], אבל יענה לקדושה 'ברכו' ומוזדים, כיון שיהיה ניכר אם לא יצטרף עמהם, וכן לברכת כהנים יפסיק [ואפילו כבר שמע ברכת כהנים באותו היום], אבל תלמוד תורה של רבים לא יבטל משום כך. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' מט) כתב לגבי עניית אמן, שאם זה יפריע לו בלימודו, אינו חייב לענות.

ואם שומע ציבור שאומר י"ג מידות, כתב בשו"ת אגרות משה (אורח ח"ג סי' פט) שצריך לענות, והוסיף, שאך כשלומדים תורה ברבים מסתבר שאין להפסיק.

מה נלמד ממסעות אברהם אבינו לענין מעלת קביעת מקום לתפילה?

בטעם חייב קביעת מקום לתפילה, כתב המשנ"ב (סימן צ ס"ק ט) שכן מצינו באברהם אבינו שקבע מקום לתפילתו כדכתיב "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'".

ויש לדון האם קביעות מקום לתפילה, הוא דבר שקבוע לכל החיים? והאם יכול להחליף מדי פעם קביעות מקומו?

וכתב האשל אברהם (בוטשאטש, ס"ק י"ט) שאין צריך שיתפלל כל חייו באותו מקום, והוכיח כן מאברהם אבינו שהלך למסעותיו ממקום למקום. וכתב הפמ"ג (א"א ס"ק ל"ג), שאפילו אם בקיץ יש לו מקום קבוע ובחורף מקום קבוע אחר, נחשב שיש לו מקום קבוע, ובספרו ראש יוסף (ברכות ו, ב) הוסיף, שאפילו במקום

האם יש דין 'אין מעבירין על המצוות' בשני בתי כנסת?

כתב המשנ"ב (סימן צ ס"ק ז) שאם יש שתי בתי כנסיות בעיר, טוב לילך לבית הכנסת הרחוק, כי יש לו בזה שכר פסיעות. ומשמעות דברי המשנ"ב, שאין בזה משום 'אין מעבירין על המצוות' אף על פי שעובר בדרכו על פני בתי כנסיות אחרים, וראה שד"י חמד (כללים מערכת הא"ף כלל קפט).

ובשו"ת לבושי מרדכי (מהדו"ת סי' כב) ביאר, שהטעם שמותר כיון שהולך לעשות את אותה המצוה, רק שעושה אותה יותר בהידור [מקורו ממה שנפסק בס"י תכ"ו ס"ק ב שיש להמתין עד מוצאי שבת כדי לקדש הלבנה אף שכבר יכול לקדשה מאמצע השבוע (ראה שו"ת חכם צבי סי' ק), ויש לעיין בביאור זה לשיטות החולקות על דין זה של התרומת הדשן ראה במשנ"ב שם ס"ק כ]. והגר"ש אלישיב (הערות על מסכת סוטה כב, א) הוסיף, שאף אם נאמר שיש בכך משום 'אין מעבירין', היינו דוקא כשהגיע זמן תפילה באותו בית כנסת, אבל אם עדיין לא הגיע, אין כאן מצוה מוכנה שאסור להעביר עליה.

מה ההיתר שלא להתפלל בבית הכנסת הגדול בעיר משום מעלת 'ברוב עם'?

כתב המשנ"ב (סימן צ ס"ק כח) שאם יש שתי בתי כנסיות בעיר, ואחד יש בו 'ברוב עם', מצוה להתפלל בו יותר.

ולפי זה היו צריכים כולם ללכת להתפלל בבית הכנסת הגדול ביותר, אך כתב בשעה"צ לקמן (סי' תרפ"ז ס"ק ז) לענין קריאת המגילה שאין צריכים, 'דאטו כל בתי כנסיות קטנות שיש בעיר מחויבים כולם לילך לבית הכנסת הגדולה'.

ובשו"ת הרדב"ז (סי' תתקי (תעב), הובא לקמן סי' קנ ס"ק ב) ביאר, שאף שמצוה להתפלל ברוב עם, אך כיון שלכל ציבור יש מנהגים שונים, ואין קילוסם עולה יפה יחד, לפיכך נהגו כל בני עיר ולשון לעשות להם קהל בפני עצמם, כי בחילוק המקומות והלשונות יתחלקו הלבבות. ובשו"ת אגרות משה (אורח ח"ב סי' ט) כתב שאפילו אם המנהגים שונים, יש מעלה שהיה כמה בתי כנסיות בעיר משום שלפעמים קשה ללכת לבית הכנסת הגדול בגלל המרחק, וכשיש בית הכנסת נוסף שהוא קרוב הולכים אליו ויתפללו בציבור וישמעו קדיש וקדושה, וזה עדיף ממעלת 'ברוב עם', ועוד שלהרבות בקדושה עדיף [ומדוע אם כן אין לחלק בית כנסת גדול ראה מה שהובא בשמו בביאורים ומוספים סי' קנ שעה"צ ס"ק ג].

ואדם המתפלל בבית כנסת הגדול שיש בו 'ברוב עם', אבל צריך להשלים מנין עבור חולים שאינם יכולים ללכת לבית הכנסת, דעת הגר"ש אלישיב (פורים וחודש אדר, פסקי שמועות פורים עמוד נד) שצריך להצטרף אליהם אף שמפסיד על ידי זה את מעלת ה'ברוב עם', לפי שמצות גמילות חסדים אינה פחותה ממעלת 'ברוב עם'.

[וכל זה דווקא בב' בתי כנסיות אשר קדושתן שוה, אבל

* הנושאים המובאים במדור זה מקורם במ"ב מהדורת דרוש בסימנים אלו, ולהלכה למעשה יש לעיין במקורות.

עיון בדבר ההלכה טעם חגורת האבנט בתפילה

להידודא שמעתתא

כתב השו"ע סי' צא ס"ב דצריך לאזור אזור בשעת התפילה אפילו יש לו אבנט שאין לבו רואה את הערוה. וביאר המשנ"ב ס"ק ה דאף שיש לו אבנט של המכנסים המפסיק בין לבו לערוה מ"מ צריך אזור אחר לתפילה. ומשמע מכך דדין זה אינו כדי לחוץ בין ליבו לערוה אלא משום דרך כבוד לתפילה. ויל"ע דלעיל סי' מו ס"ק ט ביאר המשנ"ב דברכת אזור ישראל בגבורה ניתקנה בלשון זו כיון שהיא שייכת רק בישראל שלושים החגורה כדי שלא יהא ליבם רואה את הערוה ומשמע דאין זה מטעם בגד של כבוד.

תשובות יש לשלוח לפקס 02-6540269 עד כ"ב אדר א' תשע"ו. בין השולחים תשובה נכונה תערך הגרלה על טט משנה ברורה מהדורת דרשו.

שנבלעת מי בכלי כדי לאסור לקרות כנגדו משא"כ באיסורים שעד שלא בלע בשיעור נתינת טעם אינו אוסר.

יש שכתבו לחלק ומהם הרב מרדכי דרמר דמה דדימה הבאר היטב דיני איסורים לדין קר"ש היינו לגבי דגם כלי זכוכית בולע ואסור לקרות קר"ש כנגדו, אך לגבי דרך וצורת הבליעה לא דימה אותם, דיש לחלק בצורת הבליעה דיש שנאסר רק ע"י בישול ויש שנאסר גם ע"י שימוש תדיר, ומש"כ יתכן דלאחר שימוש יחיד בכלי זכוכית אסור לקר"ש כנגדו.

תשובות לחידודי שמעתתא גליון 28 שבט תשע"ו

בדבר השאלה מדוע בכלי חרס בשאר איסורים אם לא שהה האיסור בכלי מעת לעת אינו אוסר את הכלי בבליעה ודי בשטיפה בלבד, ואילו לגבי קר"ש לא חילוק בכך ואסור בסתם כל כלי חרס. כתב הרב **שמואל קריצלר** חילוק בין דיני איסורים לדין קר"ש שבו האיסור הוא לקרות מול דבר מטונף וגם כשאין הכלי בלוע בצואה מ"מ אם כבר השתמשו בו פעם אחת די לעשותו מטונף ואין לקרות כנגדו, אך באמת לגבי איסורים דתלוי אם האיסור נמצא בתוך הכלי, אין די בהיותו בו פעם אחת אלא תלוי אם נבלע בו, ולכך בעי שישיהה בו מעת לעת ודי בשטיפה בלבד.

והרב משה מרדכי ישראלזון הוסיף לבאר, ע"פ דברי החו"ד סי' קה דכבוש שנאסר לאחר מעת לעת אין הביאור בכך שרק ברגע האחרון של המעת לעת נבלע כל האיסור, אלא בכל רגע ורגע נבלע מעט בשיעור קלוש שאין בו טעם לאסור רק לאחר מעת לעת יש בו טעם האוסר, ולפי"ז י"ל דבקר"ש די בבליעה המועטת

יש המחמירים בזה וסיים שבפרט היכן שמשער שישמע עוד קול רעם ויוכל לברך אחר כך, בודאי נכון להחמיר. ולומר 'מודה אני' כשצריך לנקביו, כתב הגר"ח קניבסקי (דעת נוטה עמ' יז) שלכאורה מותר, ובהערה שם ביאר שאיסור 'בל' תשקצו' לא חמור מאיסור אמירת דברים שבקדושה כשידי מטונפות, והרי במשנ"ב לעיל (סי' א ס"ק ה) כתב שאם ידיו מטונפות מותר לומר 'מודה אני', ואם כן הוא הדין כשצריך לנקביו. ולפי זה יכול גם לענות אמן, שהרי דעת החזו"א (דינים והנהגות פ"ד אות כט, וכן כתב הא"א בוטשאטש סי' פד ס"א ד"ה לענות) שכשידיי מטונפות יכול לענות אמן, ואם כן הוא הדין כשצריך לנקביו.

במה נחלקו הגר"ח מבריסק והחזו"א בגדר הכונה לפני התפילה?

בחיוב הכונות הנצרכות לעומד בתפילה, כתב בהשו"ע (סימן צח סעיף א) שיחשוב כאילו שכונה כנגדו, וכעומד לפני מלך מלכי המלכים, ובכך יסיר כל המחשבות הטורדות אותו וכו'.

וכתב המשנ"ב (שם ס"ק א) בשם הפני יהושע, שכונות אלו המבוארות בשו"ע, אי אפשר לכונן בשעת התפילה אלא קודם לכן כשעומד להתפלל, ובשעת התפילה יכוון רק פרוש המילות.

ובכונה זו שצריך לכוון העומד בתפילה לפני ה', ביאר בחידושי הגר"ח על הרמב"ם (פ"ד מהל' תפילה) שאינו מדין כוונה, אלא הוא מעצם מעשה התפילה, ואם אינו רואה עצמו כך, הרי הוא בכלל 'מתעסק', ודבר זה מעכב בכל התפילה. מאידך, בגליונות החזו"א (שם) כתב שכל אדם העומד להתפלל לעולם אינו בגדר 'מתעסק', שהרי יש בו ידיעה כהה שהוא עומד בתפילה לפני ה', אלא שאין ליבו ער לזה כל כך, ובדיעבד די בידיעה קלושה, אלא שאינה מקובלת ורצויה כל כך.

והגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' א אות ב) כתב שצריך עיון בענין המתפלל וליבו בל עמו, וטרוד במחשבתו ואינו מרגיש כלל שהשפתיים נעות והפה ממשיך בתפילה, כי לכאורה נראה שמתעסק גרוע יותר מחסרון כוונה במצוה, ויש לחושבו באותה שעה כאילו הגיע לשכרותו של לוט, הואיל ולא ידע כלל שהוא מדבר, וכאילו דילג מילים אלו שאמר בזמן שהיה טרוד.

על איזה סגולה כתב 'הנפש החיים' שהיא סגולה נפלאה בדוקה ומנוסה?

סגולה נפלאה הביא המשנ"ב, לבטל מחשבות זרות בתפילה, מהא"ר בשם קיצור השל"ה: 'סגולה להעביר מחשבת חוץ, שקודם תפילה יעביר ג' פעמים יד ימינו על מצחו ויאמר בכל פעם "לב טהור ברא לי אלוקים רוחו נכון חדש בקרב", וכן אם באה לו מחשבת חוץ בתוך התפילה, ישתוק מעט ויעביר ימינו על מצחו ויהרהר פסוק זה.

עצה נוספת לכך כתב החפץ חיים בספרו שם עולם (בהשמטות שבסוף הספר), שיתבונן קודם כל ברכה מה הוא רוצה לבקש מה' ועל מה יברכנו, וכתב שעצה זו מועילה מאד לכוונה בתפילה.

סגולה נוספת לכך כתב הנפש החיים (שער ב פ"ג), שבעת שמוציא מפיו כל תיבה ותיבה מהתפילה, יצייר את אותה תיבה באותיותיה כצורתה, ויכוין להוסיף על ידה כח הקדושה. והוסיף שהיא סגולה נפלאה, ובדוק ומנוסה למרגלים עצמם בזה, שיוסיפו טהרה במחשבת תפילתם.

דבר נוסף כדי לחזק את ענין הכונה בתפילה, כתב בספר יסוד ושו"ש העבודה (שער ה פ"א) שראוי לאדם לעיין על כל פנים פעם בשבוע בסימן צח בשו"ע העוסק בענין כוונת התפילה, כדי לעורר לבבו לכל הנזכר שם, שהכל מדינא דגמרא.

הזוכים בכרכי משנה ברורה

במדור לחידודי שמעתתא גליון 28 שבט תשע"ו

בסט משנה ברורה דרשו זכה:
הרב שמעון זוננפלד מירושלים

בכרכי משנה ברורה זכו:
הרב בנימין דאר מירושלים
הרב ציון טויטו ממודיעין עילית

הויטמינים של... נפש האדם

כשם שהאוכל הגשמי הוא מזון הגוף כך האוכל הרוחני הוא מזון הנפש! כך כתב בספר מכתב מאליהו בחובת האדם לעסוק בתורה ומצוות, כי זה אוכל הנפש, ואם לא ישיביעה באוכל הראוי לה, הרי היא תרעב... ונפש רעבה היא נטולת סיפוק, וכדי למלאות סיפוקיה עלולה לרעות בשדות זרים רח"ל.

דברים אמיתיים אלו כתבם מרנא הח"ח בספרו שמירת הלשון [בחומר הנלמד בחודש זה בדף היומי בהלכה] ואלו דבריו המחיים כל נפש:

וְלֹא לְחִנָּם נִקְשְׁלָה הַתּוֹרָה לְלִחְמָם, דְּכָתִיב (מִשְׁלֵי ט' ה'): "לֹכֵי לֶחֶם בְּלִחְמֵי". לומר לך, כִּשְׁם שֶׁלִּחְמָם הוּא סוּעֵד הַלֵּב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ק"ד ט"ו): "וְלֶחֶם לֵבָב אֲנֹשׁ יִסְעֵד", וְאִם לֹא יֵאָכֵל לֶחֶם יוֹם אֶחָד יוֹמִים, נִחְלָשׁ לְבוֹ, וְכֵן שָׁכַן אִם לֹא יֵאָכֵל לֶחֶם שְׁבוּעַת נִחְלָשׁ לְבוֹ מֵאֵד, וְקִשָּׁה לוֹ לְהַשִּׁיג הַכֹּחַת שֶׁאֵבֵד עַל יְדֵי זֶה. כֵּן מִקֵּשׁ לְמוֹד הַתּוֹרָה הוּא סוּעֵד אֶת נַפְשׁ הַקְּדוּשָׁה שֶׁיֵּשׁ בְּאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְאִם לֹא יִלְמַד אִיזָה יָמִים, וְכֵן שָׁכַן שְׁבוּעַת שְׁלֵם, נִחְלָשׁ עַד מֵאֵד, עַל כֵּן צָרִיךְ לְהִזָּהֵר עַד מֵאֵד, שֶׁלֹּא לְבַטֵּל אֶת הַקְּבִיעוֹת אֲפֹלוּ יוֹם אֶחָד. וְלִבְד שֶׁזֶה הוּא הַזֶּק לַיּוֹם הַשְּׁנַי שֶׁאִישׁ שֶׁאֵחָד זֶה, כִּי קָרֹב הַדְּבָר שֶׁגַּם בָּהֶם לֹא יִלְמַד, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרֵנוּ "חֲז"ל בְּמִלְצֵת הַתּוֹרָה שֶׁאֶמְרֵנוּ: "אִם תַּעֲזָבֵנִי יוֹם, יוֹמִים אֶעֱזָבְךָ". וְקִשָּׁה לוֹ מֵאֵד אַחֵר כֵּן לְהִתְגַּבֵּר עַל יָצְרוֹ מִמְּדוּשׁ וְלִקְבַע עֵתִים לְתוֹרָה. אֲלֵא אֲפֹלוּ אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁהוּא לוֹמֵד, אִם הַקְּבִיעוֹת אֵינָה בְּתִמְדוּת, אֵין רוּחַ הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה כֵּן עַל הַלְמוּד הַהוּא.

אם אדם יקבע ידיעה זאת בלבו, הרי שהשיביע נפש שוקקה ומילאה טוב!

החזק במוסר

מעניני
לימוד המוסר
בדף היומי
בהלכה

מאות מגידי השיעורים של 'הדף היומי בהלכה' התאספו למעמד רב רושם בראשות מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א

מעמד גדול לכבודה של תורה התקיים במוצאי שבת קודש פרשת משפטים בהיכלי 'ארמונות חן' בבני ברק, בהשתתפות מאות מגידי שיעורים של הדף היומי בהלכה מכל רחבי הארץ, ובראשות מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א שהאצילו מברכתם על הנוכחים, והפליגו בגודל שבח לימוד ההלכה וזיכוי הרבים בעניין זה.

באירוע נטלו חלק בן היתר גם הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת אלחנן; הגאון הגדול רבי חיים מאיר ואזנר שליט"א, גאב"ד זכרון מאיר בני ברק; הגאון הגדול רבי שריאל רוזנברג שליט"א, אב"ד בני ברק ומרא דאתרא רמת דוד; הגאון רבי אהרן סאמט שליט"א, מו"ץ בבית הדין של העדה החרדית בירושלים ועורך הטור השלם, ולצדם רבני קהילות, דיינים ומורי צדק מכל רחבי הארץ.

את המעמד פתח הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג שליט"א, עורך ראשי של המשנה הברורה במהדורת 'דרשו', שהזמין את מרנן ורבנן שליט"א לשאת את דבריהם חוצבי הלהבות אשר חיזקו את מגידי השיעורים והפליגו בגודל מעלת ושבח המלמדים הלכה לרבים.

הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א פתח בדברי הגמרא בגיטין על יהודי מהוצל שידע הלכות, בזכות רב יאשיה שלימד הלכות לרבים ועליו נאמר "צדיק יסוד עולם". "שמענו פסק מהגמרא במסכת גיטין" הדהד קולו של הגר"י זילברשטיין וחרט בלב השומעים, "יהודי ת"ח שמלמד את הרבים הלכות, קוראים לו צדיק יסוד עולם. העולם עומד עליו".

נשיא 'דרשו'

רבי דוד הופשטטר שליט"א:
"דוקא בימים אלו שתכפו הצרות, יש להתחזק בלימוד הדף היומי בהלכה. רואים שההצלחה של הלימוד הזה היא למעלה מדרך הטבע. זה בוודאי רצון ה', וכמו שאמרו גדולי ישראל יש בכוחו של הלימוד הזה להביא את הגאולה לכלל ישראל".

עצם העיסוק, הלימוד של כל יום, לדעת שאין יום בלי לימוד ההלכה, זה נותן לו את ה"איזהו בן עולם הבא - כל השונה הלכות בכל יום".

נשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר שליט"א השוהה בימים אלו בארה"ק, נשא דברי חיזוק והתעוררות לרגל האסונות הקשים הפוקדים את עם ישראל בעת האחרונה רח"ל, כאשר מוחץ תשכל חרב ומחדרים מכה המשחית ואינו מבחין בין צדקי לרשע. בתוך הדברים ציין נשיא 'דרשו' את הסיעתא דשמיא העצומה המלווה את רעיון הלימוד של הדף היומי בהלכה כשעינינו רואות שבתוך שנים אחדות הצטרפו ללימוד עשרות אלפי יהודים מכל מקום בעולם: "כשרואים שיש לזה סיעתא דשמיא גדולה כל כך, אותה היא שזה רצון ה', ואם זה רצון ה' לא רק מחזק אותנו אלא גם מחייב אותנו להתמיד ולהרחיב עוד ועוד את לימוד ההלכה וכבר אמרו לי גדולי ישראל שליט"א שבוודאי שיש בכח הלימוד הזה להביא את הגאולה השלמה לכלל ישראל".

בסיומו הזמין המנחה את הקהל הקדוש לריקוד של שמחה לכבודה של תורה, לקול צלילי התזמורת שהנעימה את כל מהלך האירועי וחתמה במחרוזת של שירי שמחה מעוררים ומשמחי לב, והשמחה שמחה של מצוה שבקעה מהלבבות פרצה בכל עוזה במעגלי ריקודים ושירי רגש וקודש מלהיבים.

הגאון הגדול רבי חיים מאיר ואזנר שליט"א אב"ד זכרון מאיר: "לא איש דברים אנוכי, אך מפני כבוד אדוני אבי מורי זצ"ל אני לא יכול להימנע. כי הוא מאוד חיבב את הפעולות הגדולות של הגאון רבי דוד הופשטטר שליט"א. הוא מאוד חיבב את הרבצת התורה, את ריבוי התורה שהכניסו שיעורים קבועים, בהרבה בתי מדרשות שלא היה בהם שיעורים קבועים כלל, וכל שכן שלא היו שם שיעורים שנקבעו על ענייני הלכה".

הגאון רבי אהרן סאמט שליט"א עורך הטור השלם ומו"ץ בעדה החרדית ציטט את הש"ך שמביא את הפרישה' וקובע שמי שיש לו רק שלוש שעות ביום ללימוד התורה, שיקדיש את כל הזמן הזה ללימוד ההלכה, ורק מי שיש לו יותר שעות יכול לפנות חלק מזמנו ללימוד במקצועות התורה האחרים. הרב סאמט האריך בהדרכה מעשית למגידי השיעורים כיצד יש ללמד הלכה רבים.

הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א אב"ד בני ברק ומרא דאתרת רמת דוד דיבר גם הוא בגודל שבח מעלת לימוד ההלכה באופן יומיומי: "חז"ל מגלים לנו שיש עניין של התמדה בלימוד ההלכה. התמדה של כל יום ויום. ההתמדה הופכת את הלימוד של ההלכה לחלק מהפנימיות של האדם. זה לא דבר חיצוני, אלא חלק מהמהות של האדם עצמו נהפך על ידי לימוד ההלכה. וזה עניין של כל השונה הלכות בכל יום, לא רק ידיעת ההלכה כדי לדעת את המעשה אשר יעשה, אלא

המתנות בדרך אלים

קבל מתנה ראשונה:

קבל מתנה מיידית סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' וחבילת ספרים נוספים
עד לשווי של 847 ש"ח

זכה בזכייה שנייה:

קבל כרטיסי הגרלה להגרלה הגדולה בסך

42.000 ש"ח

וזכה בזכייה הגדולה:

זכויות לדורי דורות. אתה זוכה מיידית להיות שותף מלא בפרויקטים עצומים של קירוב קרובים ורחוקים
היה שותף לצירוף מאות תלמידים שהיו רחוקים מתורה ויהדות לשיבות הקדושות
וזכה בשותפות בהפעלת מערך ענק של חונכים וסיוע לאלפי בני ישיבות במחלקת קירוב קרובים.

זכויות אלה יעמדו לך לעד!!!

מי זוכה במתנות וזכויות?

ארגון 'דרשו' מעניק לתומרי 'אחינו' מתנות שונות, כל תרומה קבועה בסך 20 ש"ח ומעלה מזכה אותך להשתתף בחבילת הזכויות כדלהלן:

מסלול אהב	מסלול ד	מסלול ג	מסלול ב	מסלול א
30 ש"ח למשך 18 חודשים סה"כ 540 ש"ח	22 ש"ח למשך 19 חודשים סה"כ 418 ש"ח	22 ש"ח למשך 16 חודשים סה"כ 352 ש"ח	20 ש"ח למשך 14 חודשים סה"כ 280 ש"ח	20 ש"ח למשך 12 חודשים סה"כ 240 ש"ח
זכיה במתנה	זכיה במתנה	זכיה במתנה	זכיה במתנה	זכיה במתנה
<ul style="list-style-type: none"> סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' חמשה חומשי תורה מהדורת 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' מהדורת 'דרשו' סט 'דרש דוד' על המועדים 2 ח' או סט 'דרש דוד' על התורה 3 ח' 9 כרטיסי הגרלה על 42,000 ש"ח 	<ul style="list-style-type: none"> סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' מהדורת 'דרשו' סט 'דרש דוד' על התורה 3 חלקים כרך 'דרש דוד' על המועדים 5 כרטיסי הגרלה על 42,000 ש"ח 	<ul style="list-style-type: none"> סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' חמשה חומשי תורה מהדורת 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' מהדורת 'דרשו' כרך 'דרש דוד' על המועדים 4 כרטיסי הגרלה על 42,000 ש"ח 	<ul style="list-style-type: none"> סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' מהדורת 'דרשו' כרך אחד 'דרש דוד' מועדים 2 כרטיסי הגרלה על 42,000 ש"ח 	<ul style="list-style-type: none"> סט 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' 1 כרטיסי הגרלה על 42,000 ש"ח
שווי המתנה 847 ש"ח	שווי המתנה 622 ש"ח	שווי המתנה 572 ש"ח	שווי המתנה 423 ש"ח	שווי המתנה 320 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000